

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Atacuri clandestine.

De o vreme încoace devin tot mai fățișe și violente atacurile contra instituțiilor noastre, intra și extra muros, par că o mână le dirigează și ici și colo. Mâna par că e dincolo, iar dincoace patimi oarbe ori Efiști, nu importă, rezultatul e același, oameni de ai noștri sesvesc cu date false mâna diriguitoară a atacurilor împotriva noastră.

Așa vedem în »Pesti Hirlep« deschisă o rubrică de atacuri sistematice împotriva instituțiilor noastre, în cari să pozează omul la aparență bine informat, care vorbește în cifre pozitive, se înțelege tendențios ticluite din colportagiul de cafenele atât de înfloritor la noi încât, cafe-neaua a devenit forul nostru public. Dela forul roman la forul cafenelilor, ce ironie a sortii. Sigur că divul Traian nu și-ar mai recunoaște o draslele falnicilor lui legionari.

Avem și noi băncile noastre întemeiate din gologanul nostru pentru dezvoltarea simțului de păstrare și a bunăstării noastre economice. Băncile aceste sunt atât de modeste și se întind într'un cerc atât de îngust, la strictul necesar al desfacerii intereselor noastre economice, încât ele nu constituie primejdie pentru nime, ci numai scutește poporul de ghiarele exploataților uzurari. Ca atari ar trebui să fie sprijinite din partea statului și a tuturor factorilor oficiali și neoficiali, îndeosebi a lumii comerciale, căci ele potențiază puterea productivă a poporului ce aduce câștig statului prin urcarea capacității de contribuție de stat și comerțului prin capacitatea de piață.

»Pesti Hirlep« ia la țintă aceste bănci, împunându-le tendențe subversive. Ci că ar fi susținute din România, așa se explică că s'au putut rezista crizei celei mari financiare, fără a bancrota nici una, spune chiar că ar fi căpătat prin »Albina« cinci milioane din București și câte verzi și uscate despre legăturile cu băncile boeme spre a scoate la iveală, că băncile românești sunt susținute din afară de către dușmanii țării. Despre »Solidaritatea«, asocierea băncilor de control reciproc, scrie cași despre o organizație de contrabandă, ca să discreditaze cu desăvârșire băncile românești înaintea lumii financiare din țară.

De fapt prin »Solidaritatea« s'au pus băncile românești sub control de specialiști, dela cari își primesc îndrumările de corectitate și conlucrare armonică. Rezistența băncilor românești a urmat chiar din acest reciproc ajutor al băncilor, anume ajutând din propriile puteri cele mai mari pe cele mai mici. Și tot omul ar trebui să se bucure de acest succes al băncilor românești, iar nu se dea alt înțeles răutăcios existenței lor.

Mai trist este, că articolul care pune toporul la rădăcina băncilor românești este eșit din condeiu românesc, îl tradează flecăriile de cafenele cari par a fi luat în arândă pertractarea băncilor românești. Dar și decât aceasta mai trist este, că s'a aflat și o foaie românească »Libertatea« din Orăștie, care »să pertracteze« dușmănos băncile românești. Aceasta foaie anume neînțelegând bilanțul Victoriei, face deducții că a exploatat criza în defavorul clientelei sale, producând astfel un venit prea mare. Uită că în anul de gestiune 1911 s'a făcut o nouă emisiune de 1,300.000 cor. și că astfel capitalul de acții îndoit al »Victoriei« în 1912 a trebuit să producă mai multe venituri, cari au și trebuit împărțite pe acțiunile îndoite sporite. Iată cum o nepricepere duce apa pe moara celor ce atacă băncile românești prin »Pesti Hirlep« și produce zăpăceală la publicul nostru care ar sucumba sub consecvențele unei eventuale zguduiri a băncilor românești. În fața acestui asalt asupra băncilor noastre nu ne putem mângăia cu cuvintele scripturei, cu Doamne iartă-i că nu știu ce fac, fiindcă cei cu răspunderea pentru »Libertatea« trebuie să știe ce fac.

După calomnierea băncilor a urmat tot în »Pesti Hirlep« calomnierea fundațiunii Gozsdu că ar servi și aceasta scopuri străine de menținerea ei și horrendum dictu s'ar face risipă în administrația ei, speșele de administrație de 15.000 cor. ar fi risipă la o avere de 6,500.000 cor. Mai insinuă și tendențe de a crea posturi de sinecură, cum ar fi instituirea dlui Octavian Goga de secretar cu scopul de a da direcțiune antipatriotică tinerimei. Mai face lacomi și pe membrii comitetului, pe mitropolitul, episcopii și fruntașii noștri de cea mai înaltă poziție, cari

ar fi speculând fundațiunea cu diurne mari și aruncă în fața lumii suspițiuni de hatăruri, ce sar fi făcând persoanelor și consistorului nostru mitropolitan din Sibiu. Cu un cuvânt provoacă atențiunea guvernului la preținse abuzuri ce s'ar săvârși în administrația fundațiunii Gozsdu, un fel de apel de abuz la superiorul control de stat.

Și aici operează autorul cu cifre combinate ad libitum pentru a da aparența de bine informat. Tendența acestui articlu încă este a provoca neîncrederea guvernului, față de administrația fundațiunii.

Autorul ambilor articli din »Pesti Hirlap«, judecând după forma stilară și tendență e același Efiati, care cu date false provoacă goana guvernului contra celor două instituțiuni mari, a băncilor și a fundațiunii Gozsdu.

Să ne dăm seamă că ce însemnă băncile noastre pentru popor și fundațiunea Gozsdu pentru creșterea viitoarelor generații intelectuale și atunci vom înțelege gravitatea apariției articlilor din »Pesti Hirlap«.

La începutul băncilor noastre se iviseră detractori, cari tocmai cași acum își debitaseră atacurile, în foi streine, dar sentimentul public românesc i-a măturat depe suprafața vieții noastre publice. Ivitus'au alții, ori reinviatau cei morți odată moralicește? Vom vedea în curând când vor fi vădite arcele intrigelor din zilele noastre. Atunci vom pune fierul roșu nu numai pe fruntea urzitorului calomniilor, ci și asupra tovarășiei ce susține aceasta companie detestabilă, acest hienism al instituțiilor noastre culturale economice.

Noi ne încredem în soliditatea instituțiilor noastre conduse de bărbați integri, că vor rezista și aceste atacuri clandestine și cu aceasta credință așteptăm dezvoltarea lucrurilor.

Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan.

De: *Eugeniu Munteanu*
preot în Toracul mic.

»Aduceți-vă aminte de învățătorii (mai marii vostri), cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dzeu și privind la săvârșirea vieții lor să le urmați credința.« Pavel: Evrei 13. 7.

O privire cât de fugitivă asupra începutului și a factorilor conlucrători la dezvoltarea comunității creștinești e de ajuns pentru de a ne încredința pe deplin despre adevărurile, care ni-le propune sf. maica noastră biserică în învățăturile sale etern adevărate și mântuitoare de suflet. Deosebiți bărbați înțelepți sau ridicat în deosebite vremi cu felurite învățături și au izbutit a câștiga mulți aderenți pentru părerile lor; mărirea lor a ținut însă numai până ce s'a ivit alt învățat cu alte păreri nouă împotrivoare celor de până atunci și mulțimea, lesne crezătoare lăpăda credințele

vechi și se închină cu totul noilor învățători având ce e nou totdeauna un farmec deosebit și o deosebită putere atrăgătoare. Astfel condusă de învățatori profani și adeseori falși omenimea mii de ani a orbecat într-un tunec căzând din un păcat în altul. Ba începuse a fi privită de unii drept mijloc pentru folosul lor propriu.

În o astfel de stare deplorabilă se afla și poporul jidovesc precând începuse a se ivi creștinismul, când bunului Dzeu făcându-se milă de poporul cel ales al său precum și de întreaga omenime scăpată, trimise pe unul născut fiul său în lume să ne arate calea cea dreaptă ducătoare la fericirea vecinică.

Dacă Christos nu ar fi fost Dzeu deplin, cum i-ar fi succes ca prunc de 12 ani a' aduce la nimire și tăcerii pre cărturarii și înțelepții poporului jidovesc, cari erau încărunțiți pe terenul științelor și cunoscătorii deprinși ai legii lui Moisi!

Căci învățăturile sale deși propuse fără măiestrie, ci în modul cel mai simplu și lesne de priceput: totuși au fost în stare a câștiga din zi în zi tot mai mulți partinitori, chiar și dintre filozofi și împărați astfel încât astăzi numărul creștinilor, ca credincioși urmați ai învățăturilor Lui, numără la mai multe sute de milioane suflete și se adaugă pe zi ce merge prin străduința celor chemați de a propovedi Evangelia mântuitoare și așa ne apropiem de prorocia Mântuitorului care ne pune în vedere timpul, că v'a fi »o turmă și un păstor«!

Totuși nu trebuie să ne amăgim a crede, că lăptrea Evangeliei creștinești s'a întâmplat cu ușurință și fără nici o piedecă din partea dușmanilor ei; nu, ci deschizând foile istoriei și cetind despre goanele cele cumplite sub cari a gemut biserică în restimp mai mult de 300 ani, ne vine a striga cu Psalmistul: »Doamne căci s'au înmulțit cei-ce mă năcăjesc, mulți se scoală asupra mea...!«

Și într-o adevăr mult sânge de al Mucenicilor s'a vărsat pentru biserică, dogmele și canoanele ei, însă eroismul luptătorilor creștini au nimicit toate încercările păgânilor, focul dragostei către Christos le-a însuflat curaj și statornicie după cuvintele apostolului Pavel către Romani: »Cine ne va despărți pre noi de dragostea lui Dzeu? Năcăzul, au înbulzala, au goana, au foamea, au golițiunea, au perirea, au sabia?! Și ce toate aceste neajunsuri, ba și însaș moartea o au suferit încredințați fiind de biruință, se vede din alte cuvinte, unde același apostol zice: »Ci întru toate acestea biruim pentru cel-ce ne-a iubit pre noi!«

Cu astfel de luptători rezoluți și strașnici apărători ai Evangeliului, cum au fost apostolii și alți bărbați însuflețiți, biserică creștină a delăturat ori-ce pedecă și a supus chiar și pe împilători și tirani așa, încât după goane, s'a înfășisat mai măreață și mai puternică. Un astfel de luptător brav, credincios și rezolut a fost și sftul întâiul Mucenic și arhidiacon Ștefan.

Dacă credința este anul dintre mijloacele de căpetenie pentru de a ne face adevărați închinători ai Dzeului celui viu; dacă fără credință nu este cu putință a plăcea lui Dzeu, acea credință o aflăm în toată puterea și splendoarea ei la acest sfânt bărbat pe care însuși Evangelistul îl numește »plin de credință și de Duhul sfânt«.

Dacă statornicia pe lângă credință este că o legătură întăritoare, ca căldura pe lângă lumină; dacă un învățat a iubit cândva cu dor înflăcărat pe învățătorul său; dacă au apărut oarecine adevărurile suplă dela cel mai înalt învățător al legilor dzeesti — del

Christos cu zel neobosit și învățat; dacă virtutea, moralitatea și blândețea inimei au fost oarecândva reprezentate: atunci credință, dragoste, statornicie, zel, blândețe precum toate virtuțile înalte și sublime le aflăm întrupate în acest bărbat sfințit ale cărui fapte emulează în vrednicie cu ale apostolilor.

Stul Evangelist Luca în descrierea faptelor apostolești la cap 6 și 7 espune pe larg alegerea lui Ștefan de diacon în numărul celor 7, între cari cuprindea locul cel dintâi, precum și neobosita lui conlucrare la lățirea adevărilor creștinești, îndrăzneța mărturisire alui Christos în mijlocul Arhierilor, acelor arhierii cari cu puțin mai înainte s'au stropit mâinile lor tirane cu scumpul și nevinovatul sânge al Mântuitorului.

Priviți-l pe cel mai de frunte slujiitor la mesele văduvelor, bolnavilor și săracilor, priviți pre arhidiaconul Ștefan cum se îngrijește cu nedumerire de a mângâia pre cei năcăjiți și a alina durerile celor întristați; priviți pe împărțitorul de hrană al celor lipsiți și dădătorul de sănătate al celor gârboviți!

Și când privim câte fapte bune și adevărat creștinești a săvârșit, iar ca răsplată a întimpinat în loc de recunoștință și laudă din partea jidovilor, ură, prigoni-re, prindere, încălușare și tragere naintea tribunalului când privim toate acestea mintea ni-se turbură, inima ni-se rănește și ne mângăem numai aducându-ne aminte de cuvintele Mântuitorului: „bucurați-vă și vă veseliți cei cari a-ți răbdad foame, sete, ocări, batjocuri, dureri și însași moartea pentru mine. că plata voastră multă este în ceriuri; că așa au gonit și pe prorocii cei mai înainte de voi“. Și iarăși la Isaia 43. 27: „părinții vostri cei răi dintâi au păcătuit și boerii fărădelege au făcut asupra mea“.

Vedeți acum pe stul Ștefan cu ce bărbăție, cu ce curaj și îndrăzneală se apăra pe sine și învățatura sa înaintea judecătorilor! În cuvinte bărbătești le pune înaintea ochilor oglinda fărădelegilor, le deschide istoria păcatelor neamului jidovesc începând dela Avram. Nu se sfiește a le spune în față: Voi cei tari în cerbie și netăiați împrejur cu duhul și cu inima, voi pururea duhului sfânt împotriva, precum părinții vostri așa și voi. Pre carele din proroci n'au gonit părinții vostri și au omorit pre cei ce mainainte vesteau de venirea celui drept a căruia acum voi vânzători și ucigaători v'ăți făcut...!

La aceste cuvinte rostite cu liniște și convingere sufletească se aprinse de mânie și se turburase întreg sfatul arhierilor. Ei cantau mărturii mincinoase pentru de a da la aparință formă legală spurcatului lor cuget de răzbunare.

Încă nu eră târziu, Stul Ștefan putea să se scape din gura morții, un singur cuvânt — revocarea celor mărturisite și trecerea sa în ceata dușmanilor ar fi fost de ajuns ca să se mântue. Inse dânsul a purtat prea adânc convingerea despre adevărul celor mărturisite, a preferit a muri moarte de unenic pentru învățătorul său. De aceea i-se și arăta pe ceriu chipul fiului lui Dzeu plătind în văzduh deadreapta Tatălui. Atunci inima stului se aprinde de dor pentru stăpânul său și cu glas înalt a strigat: iată văz ceriurile deschise și pe fiul omenesc stând de-a dreapta lui Dzeu! La auzul acestor cuvinte poporul înversunat l'apucă pe sftul, l'răpesc afară din oraș și aci tăbăresc asupra lui cu petri.

Sub ce chinuri și dureri v'a fi răbdad acest mucenic tirania ucigașilor! Dar el nu căută să se răzbune, ci din contră se rugă pentru ștergerea păcatelor acestora zicând: Doamne, nu le șocoti lor păcatul acesta!

La atâta înălțime morală încă nu s'a mai fost urcat până acum nimenea afară de însuși Mântuitorul Christos, idealul moralului.

Statornicia Mucenicului precum și liniștea inimei cu care a primit mucenicia a produs admirațiune chiar și între jidovii cei mai încarnați. Din care pricină Gamaliel, marele farizeu și membrul sfatului (sinedriului) jidovesc, vestitul învățat din Ierusalim și învățătorul lui Saul—Pavel primi însuși creștinismul.

Dacă acesta ca și Saul, ca vrăjmași ai sfântului Ștefan au admirat și urmat faptele lui, și noi, mai vartos ca creștini, având pe el de chip și model, să ținem la credință și legea noastră, să nu ne temem precum el nu s'a temut, de cei ce ne asupresc sau amenință, să răbdăm pentru adevăr, se facem bine să jertfim și să miluim pre cei năcăjiți pre cei săraci, și să ne rugăm chiar pentru aceia cari ne voesc rău, adecă pentru vrăjmașii nostri zicând cu Sftul Ștefan: Doamne, nu le șocoti lor păcatul.

Familia creștină.

Principiul creștin al familiei.

(Preluctare din franțuzește).

(Urmare).

Adecă, sub diferite forme apare în plin creștinism familia păgână, care părea definitiv învinsă prin Evangelie. Nu numai odată ați regăsit-o cu aceste semne caracteristice degradând femeia, făcând din ea jocul plăcerilor, pentru a face în curând victima ei și arătând pentru copil disprețul întregului păgânism ca și pentru membrii slabi ai omenirii și prin exploatarea inferiorilor înflorind o sclavie ipocrită, aproape tot așa de nemiloasă ca și cea veche! Adesea în zilele noastre, vâlul care acoperă aceste rușini se ridică. Ura soțului sau sentimentul femeii le dă, în vileag curiozității publice, în acele discuții judiciare, care mișcă glogodul închis sub aparente onorabile și atunci, în fața acestor inferne domestice, care se descopăr deodată, societatea noastră lustruită și civilizată se îndoește dacă s'a supus influenței celor 18 secole de creștinism și se întreabă cu groază, dacă nu se aseamănă în totul vieței r. mane cu putregaiul și cu infamia sa. Are multă dreptate de a pune această chestiune, căci ea poartă în sine fermentul păgânismului învechit, care n'a fost stărpit decât prin reînnoirea radicală, care răsare după un creștinism sincer și consecvent.

Este timpul acum să cercetăm principiul pe care trebuie să-l luăm pentru a redă familiei frumsețea și demnitatea sa. Nimic nu ar putea fi mai folositor decât această cercetare, căci cu toții suntem atrași a deschide sufletul nostru acestui element păgân, care se confundă cu al păcatului și contra căruia trebuie să luptăm uniți, cu energie și statornicie. Acest principiu este admirabil redat în textul nostru: „Eu și casa mea servim lui D-zeu“. Cu alte cuvinte eu și casa mea n'avem alt scop decât de a mărl pe D-zeu și a ne consacra Lui. Deci, destinația familiei este de a servi pe D-zeu. Și acesta este principiul general al vieții creștine. Acesta este un principiu de supunere, umilintă și dragoste. Creștinul nu trăește pentru el, ci pentru D-zeu. Voința sa nu este suverană; contrar el se îndoește și se rupe oarecum dela voința lui D-zeu. A servi în sens creștin este a te supune în umilintă și dragoste. Acest serviciu către D-zeu nu este sclavie, căci se săvârșește cu cea mai mare libertate interioară; însă,

nu mai puțin, implică darul întregii noastre ființe către Cel ce ne-a mântuit. Acest principiu general al vieții creștine găsește una din cele mai frumoase aplicațiuni în cercul celor mai scumpe afecțiuni. Acolo deasemenea servim pe D-zeu și încă în două feluri: *în* familie și *de* familie. Să expunem pe scurt aceste 2 puncte.

Ce înseamnă a servi pe D-zeu *în* familie? A servi am zis, înseamnă a ne uita pe noi pentru D-zeu și a pierde viața noastră pentru a o regăsi la dânsul. A-l servi în familie înseamnă a ne sili să-L glorificăm în legăturile Sale așa de dulci și de prețioase înainte de a-i căuta bunătatea. A da familiei un scop nobil, înălțător, care să fie deasupra noastră, a recunoaște că nici chiar omul nu trebuie să trăiască pentru el însuși, căci destinația sa este la D-zeu. Și a avea grije a nu lua partea 2-a a textului nostru și a zice în fundul inimei noastre: voiu servi casa mea înainte de orice.

Cât sunt de numeroși, chiar printre creștini, acei cari au primit această deviză și o practică scrupulos! Se pare a fi în rostul lor, pentru că au renunțat la vărsarea răului și își caută plăcerea în domeniul liniștit al afecțiunilor domestice. Aceasta este o mare greșală: se pierde tot așa de bine sufletul în mijlocul acestora ca și în vârtejurile lumii. O mulțime de oameni se osândesc într'un chip onest în felul acesta, pe o cale regulată și cu obiceiuri așezate. Peirea nu este într'un fel sau în altul al păcatului: ea este de drept în separație de D-zeu, în sminteala creaturii care caută centrul și sfârșitul său pe pământ, în loc de a le pune în Acela care este Creatorul și Mântuitorul său. Egoismul colectiv este totdeauna egoism, și dacă se preferă persoana sa, și dacă familia sa nu se pune mai puțin în afară de rândurile creștinilor.

Familia ne procură bucurii mari și legitime; ea are, însă, și interesele sale. În sfârșit ea se razimă pe cele mai simțite afecțiuni. Nu se aplică serios textul nostru decât atunci când cineva se găsește gata a sacrifică lui D-zeu bucuria casei interesul, iubirea casei mulțumirea.

Nu servim pe D-zeu în casa noastră decât dacă respectăm în întregime dulcele răgaz al vieții interioare: Evangelia, care nu predică o morală seacă și ursuză, îi recunoaște legitimitatea. Noi greșim lui D-zeu, dacă nu știm a renunța pentru Dânsul, deocamdată, la plăcerile familiei, fie pentru câteva ore sau pentru mai mult timp. Sunt oameni care și trec fericirea vieții în interiorul lor înaintea datoriei și care se întemnițează în cercul afecțiunilor lor. Timpul pe care au obiceiul să-l consacre familiei lor le pare sfânt, și D-zeu poruncește o bucată de timp pentru a vizită pe săraci, sau pentru a susține opera pe care o reclamă grija lor și dacă aparțin unei Biserici pentru a contribui, prin cooperarea lor activă, la binele lor spiritual; acei oameni care se întăresc dinapoia fericirilor domestice, ca dinapoia unei bariere peste care nu se poate trece, n'au dreptul să repete textul nostru. Pentru mine, zic ei, voiu servi casei mele și voiu uita pe D-zeul meu.

Nu ajunge să sacrificăm plăcerea familiei, ci trebuie să și subordonăm interesele sale voinței lui D-zeu. Asupra acestui punct iluziunile sunt ușoare: câți pretinși creștini, sub pretextul de a-și asigura traiul tăcut, norocul copiilor lor, își deschid inimele dragostei de câștig. Ei simțesc trebuința de a nutri pentru ei înșiși dorința de bogăție, însă cred perfect în rândul creștinilor urmărind cu sete mari bucurii pentru familiile lor. În felul acesta, omul este pus pe cale de a părăsi o pozițiune avantajoasă, pentru a rămânea con-

stant convingerilor sale. Datoria este clar descrisă: de ar fi singură în cauză n'ar exista, însă gândește la copiii săi și se opune voci conștiinței sale, care este vocea lui D-zeu. Comite o lașitate: își vinde datoria sa de dragul familiei. Altul refuză unei cauze sfinte darurile generoase, pe care D-zeu le cere, pentru că nu vrea să micșoreze moștenirea fiilor săi, ca și cum cea mai mare binecuvântare lăsată moștenire nu ar fi pilda devotării către D-zeu, ca și cum moștenirea morală a familiei, tradiția generozității, spiritul sacrificiului moștenirii materiale și ca și acesta păstrat și mărit prin avaritiie nu s'ar transmite cu aurul și argintul foarte adesea în sufletul pervertit focul care nu se stinge niciodată.

Pus între D-zeu și familia sa, acest om nu s'a oprit și se simte rău de deciziunea sa. Se crede înțelept, drept, bun părinte, pentru că el este sgârșit și interesat de dragostea părint ască. N'a zis el în locul frumoseilor cuvinte ale textului nostru: Cât mă privește, voiu servi casa mea și voiu uita pe D-zeul!

„Albina“.

(Va urmă).

Ședința publică din seminar.

Duminecă a aranjat societatea de lectură a secției teologice dela seminarul nostru diecezan o prelegere publică. Anunțarea programului s'a făcut de repetitori în „Românul“ din Arad, și tinerimea a executat splendid frumosul program constituit din o disertație, din declamări cântece în cor și în orhestră. Cei ce au avut bunul gust de a-și face plăcerea unei zile bune, au fost bogat răsplătiți de frumoasele prestațiuni ale elevilor. Dar iată și programul:

1. „Imn“ de D. G. Kiriac, cor. sem.
2. „Religia și civilizația omenească“, disert. de E. Căpitan, t. c. II.
3. a) „Fă-mă Doamne“ de T. Lugojan; b) „Haileliță din cel sat“ de G. Dima cor. sem.
4. Fragment din „Despot Vodă“ de V. Alecsandri, decl. de G. Morariu t. c. I.
5. „Cântece românești“ de A. Segvens orhestra sem.
6. „Fluturul“ de I. Mureșianu, cor. sem.
7. „Lenore“ (după Bürger) trad. de St. O. Iosif, decl. de A. Vancea t. c. I.
8. „Stâng-drept“ de A. Teodorescu, cor. sem.

Publicul din Arad s'a arătat înse indiferent și față de aceasta frumoasă manifestațiune culturală a tinerimei seminariale, a preferit zăduful cafenelelor atmosferei luminoase din frumoasa sală seminarială, abia câțiva domni cari nu umblă la cafenele și dame mai multe, fie zis spre lauda lor în vreme ce trebuia să fie tot Aradul la acel concert.

Căci doar e vorba de tinerimea noastră, care e pretutindeni unde e nevoie de a înălța sufletele în zile de tristețe și de bucurie deopotrivă, fără nici o pretenție ca niște trubaduri ai vieții noastre sociale, pei pe toți îi ascultă tuturora le stă la dispoziție, iar acum când chiamă publicul la un festival al său, atunci acesta nu este acasă.

Vor fi având și acești elevi trebuințele lor culturale pentru cari n'au de acasă acoperământ, căci sunt băieți săraci. Între acestea sunt excursiunile de o importanță culturală incalculabilă pentru elevi. Direcțiunea acum lucrează la înființarea unui fond de excursiuni școlare și elevii conștii de sine ca să nu apară de

cerșitori, au oferit publicului plăcerea unui frumos concert în prețul benevol de intrare și publicul nu a honorat aceasta nobilă intențiune a tinerimei. Poate se va învinui tinerimea că nu a făcut și invitații personale, fie și așa, și scuză cade în favorul lor, modestia nu e o rea însușire. Inse fie cum va fi fost, am dori ca pe viitor să ne vedem toți în jurul tinerimei precum ia este pururea în jurul nostru.

În Sibiu se aranjează acum un frumos ciclu de conferențe, am primit și noi chiar de afară dela periferii oferte dela oameni de carte că s'ar angaja la un ciclu de conferențe în Arad. Am încercat la corpul profesoral dela seminar, acesta însă invoacă experiențele din trecut că Aradianii nu vin la conferențe. Ni-am spus năcazul unui Sibian, care m'a mângăiat că așa e pretutindeni la noi, așa fost și în Sibiu, dar conferențiarii n'au resignat că au dat înainte cu conferențele lor până când au atras atențiunea publicului prin temele lor interesante și astăzi au casă plină.

Aș avea dorința să facem și noi așa, s'o începem d'capo și să tot cântăm și vorbim până ne vor auzi afară. Câți sunteți chemați veniți să deschidem calea la inima publicului.

„Biblioteca poporală a Asociațiunii“.

Cătră conducătorii poporului dela sate.

Ne aflăm la sfârșitul lui februarie și dintre cele 8000 apeluri și liste, pe cari le-am distribuit între frunțașii conducători de prin comunele locuite de români, cu scopul de a se înscrie câți mai mulți membri ajutători la „Asociațiune“, cu taxa de 2 cor. în schimbul căreia, va primi fiecare membru câte 10 cărțicele și un calendar; până de prezent, abia ni s'au înapoiat 300 de liste.

Știm și recunoaștem, că anul acesta, nu e unul dintre cei buni. Știm că poporul e lipsit și sărac. Suntem convinși însă, că în fiecare comună se găsesc câțiva frunțași, cari la îndemnul luminat și binevoitor al conducătorilor lor, nu vor pregetă să se înscrie în șirul membrilor ajutători, de o parte, ca și ei să sprijinească lucrările de deșteptare, pe cari „Asociațiunea“ le înfăptuește pentru săteni iară pe de altă parte să-și stampe setea de învățatură, luminându-se tot mai mult prin slova cărții.

Rutenii din Bucovina, un popor de abia trei sute de mii, numără la biblioteca poporală a lor peste 50.000 de membrii. Noi românii cari trăim în țara aceasta, suntem un popor de peste trei milioane și totuși nu ne-am putut învrednici să scriem în cartea cea mare a neamului nostru, ca membrii ajutători ai „Asociațiunii“, pentru anul 1912, decât neînsemnata sumă de 12.000.

Ni se strânge inima de durere, când vedem, că toate năsuințele și încercările noastre, ce le înfăptuim pentru binele obșteșc și în deosebi, pentru deșteptarea și luminarea țaranului român nu sunt sprijinite după cum ar merita.

Apelăm de nou la bunăvoința și sprijinul tuturor conducătorilor și îndeosebi rugăm pe D-nii preoți și învățători, cari au primit apeluri și liste pentru înscrierea de membrii, să binevodiască a înscrie cât mai mulți membrii ajutători, și cu posibila grăbire să ne înapoeze listele.

Din cauza, că nu am primit liste cu membrii n'am putut și în câte exemplare să tipărim cărțile a-

părute până acum și totodată n'am putut face nici expediția la adresa acelora, cari dejă sunt înscriși dar lista cu numele membrilor nu ne-au fost trimisă.

Cărțile apărute până acum, s'au tipărit în câte 15.000 exemplare. Nădăjduim, că pentru anul acesta numărul membrilor se va sporii la acest număr și așa destul de mic față de numărul total al poporului nostru.

„Biroul Asociațiunii“.

Testimoniu de cvalificație pierdut.

Aduc la cunoștință publică, că am pierdut în mod necunoscut testimoniul meu de cvalificație învățătoarească, liberat din partea comisiunii examinătoare a Veneratului Consistor gr.-or. rom. din Arad de datul 16/29 septemvrie 1892 Nr. 4048 comis. exam. 479.

Arad, la 28 ian. (10 febr.) 1913.

Elena Pipoș,
Învățătoare.

CRONICA.

† Aurel Popoviciu. Marți a fost în Arad înmormântarea procurorului regesc Aurel Popoviciu. A participat la înmormântare P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp cu asesorii consistoriali, cari au pus pe sicriu o frumoasă cunună în numele consistorului. Din partea iastitutului a fost corul seminarial și tinerimea cu corpul profesoral.

Tata reposatului, decedatul de pie memorie Ioan Popoviciu a fost pe vremuri director local al preparandiei noastre și lui i-se poate mulțumi fundațiunea Elena Ghiba Birta, care astăzi susține 12 stîpendiști câte cu 600 cor. El a fost anume iurisconsultul decedatei fundatoare și la a lui sfaturi a făcut epocalul testament. Decedatul Aurel Popoviciu a fost membrul comitetului administrativ al fundațiunei până la moarte și biserica a dat toate onorurile membrului comitetului fundațiunei E. Gh. B. și fiului acelui Ioan Popoviciu care a creat aceasta frumoasă moștenire tinerimei române.

Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvântată.

Cununie. Dl Nicolae Marginean și D-șoara Emilia Chicin și-au serbat cununia religioasă în 23 februarie (8 martie) la orele 4. d. a., în sfânta biserică gr.-or. rom. din Nădlac. Fie într'un ceas bun!

Cronica bibliografică.

Combaterea beției. A apărut: „Beutura și urmările ei alcoolul“. De: Pavel Dirlea, inv. dir. Prelegere publică predată liber a 2-a zi de Crăciun 1912 în școală română — în prezența școlărilor, adulților-poporului și a inteligenței din comuna Boroșineu. Atragem atențiunea asupra acestui tractat poporal al chestiunei alcoolice. Preoțimea și învățătorimea are aici într'un mănunchiu adonat un complet de date statistice bine alese pentru a face icoană clară a ororilor alcoolismului. Recomandăm preoților și învățătorilor aceasta carte a osândei alcoolismului.

A apărut revista pentru literatură, artă și știință „Luceafărul“ Nr. 4 1913 cu următorul cuprins bogat și variat: Dr. M. Crăiniceanu, Noul asalt împotriva

culturii românești. Ecaterina Pitiș, Drumuri (poezie). Z. Bărsan, Sonet (poezie). G. Bogdan-Duică, Grigorie Alexandrescu. Din Gesundbrunnen, Cugetări. I. Agârbiceanu, Divorțul nenii Niculiță. Maria Cunțan, Pe drum spre casă (poezie). Octav Minar, Eminescu, Maiorescu, Iacob Negruzzi și Creangă. * * * Noul palat comunal din București. I. Agârbiceanu, Arhanghelii (roman). Dări de seamă: E. G. Gerhart Hauptmann: Atlantis. D. N. C. Almanahul Societății Scriitorilor români.

Concurse.

În urma abzicerii Inv. Lazar Oprean și a concluzului Ven. Consistor diecezan din Arad Nr. 3198/1912 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala gr. or. română elementară din Checheș (Lippakékes) cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 una mie coroane care se solvește din cassă culturală în rate lunare anticipative.

2. Cvincvenalele prescrise, s'au cerut ca ajutor dela stat.

3. Venite cantorale: dela mort mic 60 fileri, dela mort mare 1 coroană, dela mort cu liturgie 2 cor.

4. Spese de conferințe învățătoresți 20 coroane.

5. Scripturistica 12 coroane.

6. Locuință în natură cu grădină și apartinătoare. Învățătorul alegând este îndatorat să provadă strana, — se catehizeze în caz de lipsă, — și să țină școala de repetițiune fără alta remunerațiune deosebită.

Recurenții tineri sunt preferiți și sunt poftiți să-și susțină recursele ajustate conform regulamentului, adresate comitetului parohial din Checheș și trimise oficiului protopresb. din Belinț (Belenceze) și să se prezinte în persoană și'n biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Checheș ținută la 22 iulie (4 august) 1912.

Dimitriu Lutaș
paroh, preș. com. par.

Avram Triou
notar ad hoc.

—□— 1-3 gr.

Pentru postul de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din Paniova, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. În bani gata 469 coroane,

2. în naturalii: 11 măși metrice grâu și 11 m. cucuruz, prețuite toate în 308 cor.,

3. întregire dela stat 223 coroane,

4. pentru conferințe 20 cor.,

5. pentru scripturistica 10 cor.,

6. locuință liberă cu 2 chilii, bucătărie, cămară, șopru, coteț de porci și grădină.

De încălzirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească; de locuința sa însă învățătorul.

Mai are: dela înmormântare mare 1 cor., dela prunci 60 fil., dela liturgie pentru morți 1 cor. și dela cununie 80 fil., apoi dela părăstas 60 fil. și dela sfințirea casei 20 fil. Se înțele aceste taxe le capătă numai când este anume poftit.

Alesul e obligat să instrueze nu numai pe școlarii obligați, fără și pe cei de repetiție, se presteze

servițe cantorale, să învețe pe școlari cântările bisericesti și'n dumineci și sărbători să-i conducă la s. biserică și să-i țină în ordine.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită cererile, instruite conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Paniova (Panyó), pe calea oficiului protopesc gr. or. rom. din Belinț (Belence, Temes megye), și într'o duminică ori într'o sărbătoare, să se prezenteze, sub durată concursului, în s. biserică din Paniova, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și'n tipic.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: Gherasim Sêrb protopresbiter.

—□— 1-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confes. gr. or. rom. din Ficătar, protopresbiteratul Belințului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. În bani gata 605 cor.; 2. întregirea salarului fundamental, dela stat, 395 cor.; 3. eventualele evincvenale dela stat; 4. pentru conferință 15 cor.; 5. pentru scripturistica 10 cor.; 6. locuință în natură cu a 1/4 jugăr intravilan; 7. dela înmormântări, unde va fi poftit, 1 cor.

De curățirea și încălzirea salei de învățământ, să îngrijește comuna bisericească; ear de a locuinței învățătoresți, învățătorul.

Alesul, fără altă remunerație, e îndatorat să provadă strana în biserică, să conducă regulat pe elevi la biserică și să învețe atât pe cei de toate zilele, cât și pe cei de repetiție, cântările și răspunsurile liturgice.

Reflectanții sunt poftiți a-și așterne petițiile, instruite conform legilor în vigoare, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megy), și să se prezinte în termenul concursual, într'o duminică, sau într'o sărbătoare, în s. biserică din Ficătar (Feketeér, Temes-megy), spre a-și arăta dexteritatea în tipic și în cântare.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: Gherasim Sêrb protopresbiter.

—□— 1-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat prin rezoluțiunea Ven. Consistor de sub Nr. 6810/1912 pe lângă parohul deficient Ștefan Leucuța din Șimand ppresbiteratul Chișineului, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune pământ comasat ca beneficiu fundamental.

2. Una sesiune pământ comasat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nr. 2751/1902.

3. Două intravilane în estenziune de 1600□ stângini.

Stolele legali pentru servițiile religioase, cari nu sunt luate în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/1902.

Alegândul capelan va beneficia din toate acestea beneficii și venite parohiali jumătate, având a suportă toate dările publice după venitul beneficiat de dânsul, — și e îndatorat a catehiza fără drept la remunerațiune, la școlăle din comună.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere testimoniu cu 8 cl. gimnaziale și cu maturitate, precum și testimoniu de evaluare pentru parohii de clasa primă.

Recursele astfel ajustate și adresate comitetului parohial din Șimand, sunt a se trimite în termenul legal P. On. Domn Dr. Dimitrie Barbu protopop ort. rom. în Chișineu (Kisjenő).

Recurenții au a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Șimand spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, în cele rituale și în cântarea bis.

Șimand, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 23 decembrie 1912 (5 ianuarie 1913).

Comitetul parohial din Șimand.

În conțelegere cu Dr. Demetriu Barbu protopopul tractual al Chișineului.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului de învățător la vacanța stațiune învățătorescă Tilecuș protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe 17/30 martie 1913.

Emolumente: 1. Dela comuna bisericească prin repartiție pe popor 640 cor., dela stat 360 cor. 2. Locuință o chilie și cuină și supraedificatele aflătoare. 3. Dela înmormântări unde va fi poștit 1—2 cor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați să-și înainteze cererile de concurs, adresate comitetului parohial, subscrisului în Mezôtelegd, până cu trei zile înainte de alegere, având dâșii a se prezenta poporului, spre a se face cunoscut, în cutareva duminică ori sârbătoare.

Tilecuș 1/14 februarie 1913.

Vasilie Chirila

preot, preș. com. par.

Dimitrie Indrieș

not. com. par.

În conțelegere cu Alexandru Munteanu, protopresbiter inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala noastră confesională ort. rom. din Lipova devenit vacant prin strămutarea învățătorului Iuliu Putici se publică concurs cu termen de recurgere 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Salar fundamental în bani 1000 cor.; 2. locuință liberă în edificiul școlii; 3. 1/4 jugher grădină spre folosință; 4. pentru scripturistica 20 cor.; 5. pentru conferință învățătorescă 20 cor.; 6. venit stolare.

Pentru curățirea și încălzirea salei de învățământ va îngriji comuna bisericească; curățirea locuințelor învățătoresci cade în sarcina învățătorului.

Alesul e îndatorat să presteze serviciile cantonale în și afară de biserică, având a conduce strana și a instrui elevii în cântările bisericesti și ai conduce regulat la sf. biserică la slujba dumnezească.

Reflecții cari dovedesc că pe lângă evaluarea învățătorescă au 4 clase medii (gimnaziale, reale ori civile) și posed dexteritatea de a instrui și conduce cor vocal — pentru ce se asigură o remunerațiune anuală de 120 cor. — vor fi preferiți.

Recurenții au să-și aștearnă în termenul legal concursesele ajustate cu documentele prescise, adresate comitetului parohial din Lipova la P. On. Oficiu protopresbiter al Lipova (Lippa) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritate în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Lipova la 30 ianuarie (12 februarie) 1913.

Dr. Aurel Halic

v. președ. com. par.

Iuliu Onu

not. com. par.

Cu consenzul protopresbiterului Fabriciu Manuila inspector de școale.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării V. Consistor Nr. 5240/1912, se publică licitațiune minuendă pentru zidirea unei case parohiale în comuna Fibiș (Temesfüves) cu termen pe ziua de 28 februarie (13 martie a. c.) la orele 10 a. m. în localitatea școlii.

Prețul de esclamare: 5764 cor. 60 fil. Reflectanții vor avea să depună vadiu de 10% din prețul esclamării în bani gata, pentru participare nu poate nici un reflectant să-și facă pretenziune față de comuna bisericească.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din Fibiș.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja pe acei reflectant, în care va avea mai multă încredere, fără privire la rezultatul licitațiunei.

Fibiș la 16 februarie (1 martie) 1913.

Pentru comitet.

Gheorghe Todan,

paroh-președinte.

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARĂD. ◆

TELEFON Nr. 188.

TELEFON Nr. 188.

RUBINSTEIN MÓR

SPEDITOR

TRANSPORTAJ CŪ AUTOMOBILE

Întreprinde tot felul de transportări, împachetări și vămuri. **Strămută** pe lângă răspundibilitate, cu căruțele pt. transportul mobilelor de 6, 7, 8 și 9 metri, cari sunt scutiți de viermi (stelnițe), și tapetate după sistemul francez, — în ori care parte a țării. Depozitul de ape minerale al domeniului contelui Schönborn Bucheim Frigyes. Magazin stabil și umplere proaspătă a apelor minerale Szolyvai, Pannonia, Polenai și Luhi Erzsébet. Tot aici se capătă renumita apă „Málnási Borviz” în sticle de 1 litru, care o transportă și la locuință, prin schimbul sticlei, sticla a 20 fil. Revanzătorii capătă rabat. Diferite mobile folosite, dar în stare bună, rămase îndărăt dela transportări și strămutări, se vând pe lângă prețuri excepționale ieftine. Casse de fier nouă sau folosite se află de vânzare pe lângă prețuri moderate.

ARĂD, STRADA WEITZER JÁNOS. ◆ PALATUL MINORITILOR.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruçi pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.